

Datum van
inontvangstneming

:

19/04/2019

Zaak C-223/19

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

13 maart 2019

Verwijzende rechter:

Landesgericht Wiener Neustadt (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

11 maart 2019

Verzoekende partij:

YS

Verwerende partij:

EVN AG

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Betaling van 7 096,09 EUR en vaststelling van toekomstige rechten op grond van een pensioenovereenkomst

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Uitlegging van het Unierecht, in het bijzonder van de discriminatieverboden, artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

1. Vallen regelingen van een lidstaat die tot gevolg hebben dat ten aanzien van een aanzienlijk groter aantal bedrijfspensioengerechtigde mannen dan bedrijfspensioengerechtigde vrouwen, bij de uitbetaling van deze bedrijfspensioenen, geldbedragen door de voormalige werkgever dienen te worden ingehouden die door hem vrij mogen worden gebruikt, binnen de

werkings sfeer van richtlijn 79/7/EEG van 19 december 1978 betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid en/of van richtlijn 2006/54/EG van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep, en zijn dergelijke voorschriften discriminerend in de zin van deze richtlijnen?

2. Vallen regelingen van een lidstaat die discrimineren op grond van leeftijd omdat zij uitsluitend ouderen met een privaatrechtelijke aanspraak op de uitkering van een als een directe prestatietoezegging overeengekomen bedrijfspensioen financieel belasten, terwijl jongere en jonge personen die bedrijfspensioenovereenkomsten hebben gesloten niet financieel worden belast, binnen de werkingssfeer van richtlijn 2000/78/EG van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep?

3. Moeten de bepalingen van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, in het bijzonder de daarin vervatte discriminatieverboden in de artikelen 20 en 21, ook worden toegepast op bedrijfspensioenen wanneer de regelingen van een lidstaat geen discriminaties bevatten die op grond van richtlijnen 79/7/EEG, 2000/78/EG en 2006/54/EG zijn verboden?

4. Moeten de artikelen 20 en volgende van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie aldus worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen regelingen van een lidstaat die Unierecht in de zin van artikel 51 van het Handvest ten uitvoer brengen en personen met een privaatrechtelijke aanspraak op een bedrijfspensioen op grond van geslacht, leeftijd, vermogen of op een andere grond, zoals bijvoorbeeld de eigendomsstructuur waarin hun voormalige werkgever zich thans bevindt, discrimineren ten opzichte van andere personen die aanspraak maken op een bedrijfspensioen, en verbiedt het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie dergelijke discriminaties?

5. Leveren nationale voorschriften die slechts een kleine groep personen met contractuele aanspraken op een bedrijfspensioen in de vorm van een directe prestatietoezegging tot financiële bijdragen aan hun voormalige werkgever verplichten, te weten enkel personen met hogere bedrijfspensioenen, ook discriminatie op grond van vermogen in de zin van artikel 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie op?

6. Moet artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen regelingen van een lidstaat die voorzien in een direct bij wet verrichte en tot onteigening zonder schadeloosstelling leidende inmenging in een tussen twee particulieren gesloten overeenkomst over een bedrijfspensioen in de vorm van een directe prestatietoezegging, welke inmenging in het nadeel is van een voormalige werknemer van een onderneming die voorzorgsmaatregelen voor de betaling van het bedrijfspensioen heeft getroffen en niet in economische moeilijkheden verkeert?

7. Vormt een wettelijke verplichting van de voormalige werkgever van een bedrijfspensioengerechtigde persoon om delen van de overeengekomen tegenprestatie (van het overeengekomen bedrijfspensioen) niet uit te betalen, als inbreuk op de contractuele vrijheid een aantasting van het eigendomsrecht van de werkgever?

8. Moet artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen regelingen van een lidstaat die direct bij wet onteigenen en volgens welke de onteigening alleen kan worden aangevochten door tegen de begunstigde van de onteigening (de voormalige werkgever en schuldenaar in het kader van de pensioenovereenkomst) een rechtsvordering tot schadevergoeding en restitutie van het onteigende geldbedrag in te stellen?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

VWEU, in het bijzonder artikel 157

VEU, in het bijzonder de artikelen 2 en 3

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”), in het bijzonder de artikelen 17, 20 e.v., 47 en 51

Richtlijn 79/7/EEG van de Raad van 19 december 1978 betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid (hierna: „richtlijn 79/7/EEG”), in het bijzonder artikel 4, lid 1, en artikel 7

Richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep (hierna: „richtlijn 2000/78/EG”), in het bijzonder artikel 6

Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Niederösterreichischen Landes- und Gemeindebezügegesetz (NÖ Landes- und Gemeindebezügegesetz) [wet van de deelstaat Neder-Oostenrijk betreffende deelstatelijke en gemeentelijke salarissen], in het bijzonder § 24a

Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (ASVG) (algemene socialeverzekeringwet), in het bijzonder § 711

Sonderpensionenbegrenzungsgesetz (SpBegrG) (wet betreffende de beperking van buitengewone pensioenen), in het bijzonder artikel 1

Bundesverfassungsgesetz über die Begrenzung von Bezügen öffentlicher Funktionäre (BezBegrBVG) [federale constitutionele wet op de beperking van het salaris van openbare functionarissen], in het bijzonder §§ 1 en 10

Pensionsanpassungsgesetz 2018 (PAG 2018) (wet inzake pensioenaanpassing)

Betriebspensionengesetz (BPG) (wet inzake bedrijfspensioenen), in het bijzonder § 2

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

De verzoekende partij ontvangt naast een wettelijk pensioen een bedrijfspensioen van zijn voormalige werkgever, EVN AG. De tussen haar en EVN AG op 2 maart 1992 gesloten pensioenovereenkomst omvat een directe prestatietoezegging van EVN AG en een welvaartsvastheidsclausule.

Met ingang van 1 april 2010 is de arbeidsovereenkomst tussen verzoeker en EVN AG met wederzijds goedvinden beëindigd.

Sinds 17 december 2010 ontvangt verzoeker naast een wettelijk pensioen en een bedrijfspensioen uit een pensioenfonds, een bedrijfspensioen op grond van de directe prestatietoezegging van EVN AG van 2 maart 1992.

Sinds 1 januari 2015 houdt EVN AG een bepaald bedrag in op het deel van verzoekers bedrijfspensioen dat in de vorm van een directe prestatietoezegging is overeengekomen. Het deel van het bedrijfspensioen dat uit het pensioenfonds stamt wordt daarentegen zonder inhouding uitgekeerd.

Op 23 april 2018 heeft EVN AG verzoeker schriftelijk meegedeeld dat zijn bedrijfspensioen onder het PAG 2018 valt en dat zijn bedrijfspensioen daarom in 2018 niet zal worden aangepast. Het direct uit te keren deel van het bedrijfspensioen had vanaf 1 februari 2018 met 3 % moeten worden verhoogd.

Wezenlijke argumenten van de partijen in het hoofdgeding

- 1 Verzoeker wordt vooral op grond van zijn geslacht en op grond van zijn leeftijd en vermogen gediscrimineerd. Voorts werd verzoekers eigendomsgrondrecht geschonden door een ongegronde onteigening zonder enige schadeloosstelling, en dat van verweerster door een aantasting van de contractuele vrijheid. Daarenboven beschikt verzoeker niet over een doeltreffende voorziening in rechte tegen de litigieuze regeling.
- 2 Verweerster is op grond van § 24a NÖ Landes- und Gemeindebezügegesetz verplicht tot inhouding van de gevorderde bedragen en op grond van § 711 ASVG mocht zij het bedrijfspensioen van verzoeker in 2018 niet verhogen. De genoemde bepalingen zijn niet in strijd met Unierecht. Verzoekers argumenten met betrekking tot discriminatie op grond van geslacht of leeftijd troffen geen doel.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 3 Zowel § 24a NÖ Landes- und Gemeindebezügesetz als § 711 ASVG zijn uitgevaardigd ten gevolge van het SpBegrG. Bij deze wet werd de federale constitutionele wet op de beperking van het salaris van openbare functionarissen, het BezBegrBVG, gewijzigd, dat ertoe strekt hoge salarissen van openbare functionarissen te beperken. In het bijzonder is de persoonlijke werkingssfeer van het BezBegrBVG uitgebreid met „voormalige beambten van rechtspersonen die zijn onderworpen aan de controle door het Rechnungshof (de Rekenkamer)”. Daar ook privaatrechtelijke ondernemingen waarin de Bund (federale staat) of een deelstaat controlerende invloed heeft, onderworpen zijn aan de controle door het Rechnungshof, wordt met deze wet onder andere ook ingegrepen in individuele overeenkomsten waarin werknemers met hun werkgever een bedrijfspensioen zijn overeengekomen. Deze normen zijn als constitutionele bepalingen uitgevaardigd ter beperking van de mogelijkheid om ze in rechte aan te vechten bij het Verfassungsgerichtshof (constitutioneel hof, Oostenrijk).
- 4 De bevoegdheidsverdeling binnen de Oostenrijkse federale staat brengt met zich mee dat het SpBegrG als federale wet niet direct mag ingrijpen in de overeenkomsten van werknemers van ondernemingen die wegens de controlerende invloed van deelstaten in deze ondernemingen zijn onderworpen aan controle door het Rechnungshof. Daarom is in § 10, lid 6, BezBegrBVG bepaald dat de deelstatelijke wetgever bevoegd is om voor beambten en voormalige beambten van rechtspersonen waarin een deelstaat aandelen bezit, regelingen uit te vaardigen die vergelijkbaar zijn met federale regelingen. Niet alle deelstaten hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Zoals blijkt uit het onderhavige geschil is in Neder-Oostenrijk een dergelijke deelstaatwet uitgevaardigd, maar bijvoorbeeld in Wenen niet.
- 5 De gevolgen van deze wettelijke regelingen blijken nu uit het geding in kwestie. Een voormalig leidinggevend personeelslid van een beursvennootschap waarvan de deelstaat Neder-Oostenrijk ongeveer 51 % van de aandelen aanhoudt, valt voor het eerst en voor hem onverwacht binnen de werkingssfeer van het NÖ Landes- und Gemeindebezügesetz. Deze wet regelde voor de herziening uitsluitend de salarissen van openbare functionarissen van de deelstaat, maar grijpt nu ook in particuliere arbeids- en pensioenovereenkomsten in. Volgens § 24 NÖ Landes- und Gemeindebezügesetz dienen rechthebbenden op een pensioenuitkering uit hoofde van prestatietoezeggingen van rechtspersonen die op grond van een meerderheidsbelang of feitelijke zeggenschap ingevolge financiële, economische of organisatorische maatregelen van de deelstaat Neder-Oostenrijk aan de controle door het Rechnungshof zijn onderworpen, een bijdrage tot zekerstelling van het pensioen te betalen. Deze bijdrage tot zekerstelling van het pensioen dient door de uitkerende instantie te worden ingehouden en doorgestort aan de op grond van deelstatelijke wetgeving opgerichte rechtspersoon of aan de onderneming die pensioenen uitkeert. Volgens § 711 ASVG dient de pensioenverhoging voor het kalenderjaar 2018 niet te worden berekend op basis van de aanpassingsfactor, maar overeenkomstig het bepaalde in deze paragraaf.

- 6 § 24a NÖ Landes- und Gemeindebezügesetz en § 711 ASVG bevatten voorschriften die direct ingrijpen in de modaliteiten en voorwaarden voor de vaststelling van de hoogte van het bedrijfspensioen waarop verzoeker op grond van een overeenkomst met zijn vroegere werkgever aanspraak heeft. Zij vallen daarom binnen de werkingssfeer van het Unierecht.
- 7 De opvatting dat deze voorschriften uitvoering geven aan Unierecht in de zin van artikel 51 van het Handvest, kan vooral daarop worden gegrond dat de volgende voorschriften van primair en secundair Unierecht de inhoud van § 24a NÖ Landes- und Gemeindebezüge en § 711 ASVG zouden bepalen:
- artikelen 2 en 3 VEU, alsmede artikel 157 VWEU, dat volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) ook geldt voor de beloning uit hoofde van een bedrijfspensioenvoorziening,
 - richtlijn 79/7/EEG betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid,
 - richtlijn 2000/78/EG tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep,
 - de herziene gelijkebehandelingsrichtlijn 2006/54/EG betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep.
- 8 Er kan worden verwezen naar het arrest van het Hof van 2 juni 2016 in zaak C-122/15, (EU:C:2016:391), waarin onder andere werd vastgesteld dat uitkeringen krachtens een pensioenstelsel dat voornamelijk de door de betrokkene vervulde dienstbetrekking als uitgangspunt hanteert, deel uitmaken van de door deze laatste ontvangen beloning en daarom binnen de werkingssfeer van de gelijkebehandelingsrichtlijnen vallen. [zie ook het arrest van het Hof van 1 april 2008, ██████████ C-267/06, (EU:C:2008:179)].
- 9 Daar de genoemde Oostenrijkse voorschriften rechtstreeks deel uitmaken van het Oostenrijkse wettelijke pensioenstelsel, aangezien zij bij wet in particuliere pensioenovereenkomsten ingrijpen, zouden zij binnen de werkingssfeer van richtlijn 79/7/EEG vallen. Voorts is blijkens het arrest van het Hof van 20 oktober 2011 in de zaak ██████████ C-123/10, (EU:C:2011:675), richtlijn 79/7/EEG van toepassing op een regeling van een lidstaat die voorziet in een jaarlijkse pensioenaanpassing.
- 10 § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügesG en § 711 ASVG maken een onderscheid tussen groepen personen met een contractueel overeengekomen bedrijfspensioen en behandelen deze groepen verschillend. Dit bestaat erin dat primair onderscheid wordt gemaakt tussen personen die een bedrijfspensioen in de vorm van een directe prestatietoezegging zijn overeengekomen en personen die

een bedrijfspensioen in een andere vorm (bijvoorbeeld een pensioenfonds, een verzekering) zijn overeengekomen.

- 11 Ten aanzien van de personen die een bedrijfspensioen in de vorm van een directe prestatietoezegging zijn overeengekomen wordt voorts een onderscheid gemaakt naargelang de overeenkomst is gesloten met een onderneming die thans onderworpen is aan controle door het Rechnungshof of met een andere onderneming. Hierbij is niet relevant of ten tijde van het sluiten van de bedrijfspensioenovereenkomst de onderneming al dan niet door het Rechnungshof werd gecontroleerd.
- 12 Vorenstaande regelingen hebben de volgende verschillen in behandeling tot gevolg:
 - Alle personen die een bedrijfspensioen in de vorm van een pensioenfonds- of levensverzekeringmodel ontvangen, vallen niet onder genoemde Oostenrijkse wetten. Bij deze personen is het niet relevant of de voormalige werkgever thans al dan niet onderworpen is aan controle door het Rechnungshof.
 - Alle personen die een bedrijfspensioen in de vorm van een directe prestatietoezegging met een rechtspersoon zijn overeengekomen, wier aanspraak echter voor 1 januari 2015 tot de uitkering van een beloning heeft geleid, vallen niet onder genoemde Oostenrijkse wetten. Ook bij deze personen is het niet relevant of de voormalige werkgever thans al dan niet onderworpen is aan controle door het Rechnungshof.
 - Alle personen die een directe prestatietoezegging zijn overeengekomen met een onderneming die onderworpen is aan controle door het Rechnungshof, vallen onder de regelingen. Alle personen die een bedrijfspensioen in de vorm van een directe prestatietoezegging zijn overeengekomen met een onderneming die niet onderworpen is aan controle door het Rechnungshof, vallen niet onder de regelingen.
 - Alle personen die een directe prestatietoezegging zijn overeengekomen met een onderneming die weliswaar onderworpen is aan controle door het Rechnungshof, maar waarvan de aandeelhouder een deelstaat is die geen wettelijke regeling zoals § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG heeft vastgesteld, zoals bijvoorbeeld Wenen, vallen niet onder de regelingen.
 - Alle jonge en jongere personen vallen niet onder de regelingen daar sinds ongeveer 2000 in Oostenrijk geen bedrijfspensioenen in de vorm van directe prestatietoezeggingen meer worden afgesloten. Dientengevolge vallen alleen personen die voor 2000 een pensioenovereenkomst hebben afgesloten onder § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG en § 711 ASVG. Daar dergelijke pensioenovereenkomsten in het verleden in de regel alleen na een langdurig dienstverband bij een bedrijf en het bereiken van een bepaald managementniveau werden afgesloten (doorgaans kan worden aangenomen dat het gaat om werknemers die meer dan 40 jaar oud waren toen zij een dergelijke overeenkomst

sloten), zijn deze personen thans dus oud tot zeer oud. Alle jongere personen vallen daarentegen niet onder de genoemde voorschriften, omdat werkgevers die met hen een pensioenovereenkomst sluiten, een pensioenfonds- of verzekeringsmodel overeenkomen. Op deze wijze maken de genoemde bepalingen een onderscheid tussen personen die ouder zijn dan ongeveer 60 jaar en personen die minder dan ongeveer 60 jaar oud zijn.

- 13 Voorts is tijdens de procedure uitvoerig en met verwijzing naar officiële Oostenrijkse statistische gegevens aangetoond dat zowel § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG als § 711 ASVG voornamelijk in het bedrijfspensioen van mannen ingrijpen. Om deze reden is in een parallelle procedure voor een andere rechter in arbeids- en sociale zaken § 711 ASVG, wegens strijdigheid met het Unierecht, buiten toepassing gelaten.
- 14 Deze verschillen in behandeling kunnen discriminatie van verzoeker opleveren, vooral op grond van zijn geslacht of van zijn leeftijd en vermogen. Zij zouden daarmee niet alleen indruisen tegen de gelijkebehandelingsrichtlijnen, maar ook tegen de algemene discriminatieverboden in het primair recht, in het bijzonder de artikelen 20 en volgende van het Handvest.
- 15 De inhouding van zogenoemde „bijdragen tot zekerstelling van pensioenen” ten gunste van verweerster mag en kan niet dienen om de economische en/of juridische situatie tussen de geslachten in evenwicht te brengen. Net zo min kan de niet-verhoging van het bedrijfspensioen van verzoeker in 2018, die ook alleen in het voordeel van verweerster is, de situatie van vrouwen verbeteren. Dergelijke maatregelen zijn ook voor het bereiken van het doel van gendergelijkheid passend noch noodzakelijk.
- 16 Tevens zijn de voorwaarden voor de in artikel 7 van richtlijn 79/7/EEG genoemde uitzonderingen op § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG, voor de fundamentele bepalingen van het SpBegrG of van § 711 ASVG mogelijkterwijs niet van toepassing.
- 17 Het Hof heeft in zijn arrest in zaak C-123/10 (█) vastgesteld dat een stelsel van jaarlijkse pensioenaanpassing, waardoor daadwerkelijk een aanzienlijk hoger percentage vrouwelijke dan mannelijke gepensioneerden getroffen en ook benadeeld worden, vrouwen indirect discrimineert en bijgevolg schending van artikel 4, lid 1, van richtlijn 79/7/EEG oplevert.
- 18 Wanneer deze uitlegging van richtlijn 79/7/EEG ook in het omgekeerde geval geldt, namelijk dat mannen door een bepaalde regeling aanzienlijk harder worden getroffen dan vrouwen, zou verzoeker als man indirect worden gediscrimineerd door § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG en § 711 ASVG.
- 19 Het Hof heeft in het arrest in zaak C-123/10 (█) uitdrukkelijk vastgesteld dat met een pensioenaanpassingsregeling de koopkracht van alle pensioenen, gelet op de evolutie van de consumentenprijzen, minstens behouden moet blijven. Ook de aanpassingsclausule van de pensioenovereenkomst van verzoeker moet

hetzelfde doel dienen. § 711 ASVG verbiedt verweerster daarentegen om in 2018 het bedrijfspensioen van verzoeker conform de overeenkomst aan te passen.

- 20 Het onderscheidingscriterium „controle van het Rechnungshof op de voormalige werkgever van verzoeker” is niet geschikt om een onderscheid te maken tussen groepen personen met een bedrijfspensioen. De controle door het Rechnungshof is namelijk in werkelijkheid bedoeld om de deelneming van de deelstaat Neder-Oostenrijk in een private beursvennootschap te controleren en staat los van de contractuele verhouding tussen verzoeker en verweerster. Dit blijkt met name uit het feit dat economisch gelijke bedrijfspensioenovereenkomsten die in de vorm van een pensioenfonds- of verzekeringsmodel zijn gesloten niet onder de genoemde bepalingen vallen, hoewel er ten aanzien van het feit van de controle door het Rechnungshof op de werkgever niets verandert. De toepassing van dit criterium om in genoemde wetten een onderscheid te maken tussen groepen personen die aanspraak op een bedrijfspensioen maken, levert derhalve per se discriminatie op en het mag niet worden toegepast om salarissen of bedrijfspensioenen te onderscheiden.
- 21 Het SpBegrG en in het spoor daarvan § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG en § 711 ASVG zijn uitsluitend vastgesteld om in te grijpen in zogenoemde oude overeenkomsten die de huidige Oostenrijkse volksvertegenwoordiger politiek gezien niet verdedigbaar achten. Daar alleen oude of zeer oude personen over bedrijfspensioenovereenkomsten in de vorm van directe prestatietoezeggingen beschikken en jongere personen daarentegen meestal een bedrijfspensioen in de vorm van een pensioenfondsmodel krijgen, zou daarbij sprake kunnen zijn van indirecte discriminatie op grond van leeftijd.
- 22 De genoemde Oostenrijkse voorschriften hebben uitsluitend betrekking op personen met relatief hoge contractuele pensioenaanspraken. De reductie van hogere bedrijfspensioenen die niet wordt gerechtvaardigd door een openbaar belang dat bestaat bij een dergelijke regeling, kan daarom ook discriminatie op grond van vermogen opleveren.
- 23 De ongelijke behandelingen die door § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG en § 711 ASVG worden veroorzaakt, worden in deze wetten niet gemotiveerd. Enkel in de toelichting op het regeringsontwerp van het SpBegrG worden als doeleinden het „verhelpen van scheefgegroeide verhoudingen in verband met buitengewone pensioenen” en de „duurzame zekerstelling van de financiering van pensioenuitkeringen” genoemd.
- 24 Verzoeker heeft dienaangaande verklaard dat hij geen „buitengewoon pensioen”, maar een bedrijfspensioen ontvangt. Uit de genoemde voorschriften blijkt niet welke scheve verhoudingen door § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG en § 711 ASVG moeten worden verholpen. Noch in deze wetten, noch in desbetreffende toelichtingen wordt gedefinieerd wat onder een „scheve verhouding” moet worden verstaan of vanaf wanneer moet worden aangenomen dat daarvan sprake is. Het ligt in de natuur van bedrijfspensioenen dat de hoogte

ervan kan verschillen. Verzoeker heeft zijn pensioenovereenkomst met een beursvennootschap gesloten en deze overeenkomst moet nu worden nagekomen. Het feit dat andere personen een lager bedrijfspensioen ontvangen kan geen rechtvaardiging zijn voor de discriminerende maatregelen van genoemde wetten.

- 25 Een „duurzame zekerstelling van de financiering van pensioenuitkeringen” is ten aanzien van verweerster ook zonder de discriminerende wetten gewaarborgd, daar zij reeds op grond van algemeen geldende Oostenrijkse wetten voldoende pensioenreserves heeft opgebouwd. EVN AG is economisch succesvol en heeft de deelstatelijke of federale wetgever nooit verzocht om ondersteuning bij de nakoming van haar contractuele verplichtingen tot uitkering van bedrijfspensioenen. Bovendien zou ten gevolge van de door de wet teweeggebrachte discriminaties een „duurzame zekerstelling” feitelijk ook niet mogelijk zijn.
- 26 De verschillen in behandeling die § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG en § 711 ASVG tot gevolg hebben, kunnen niet worden gerechtvaardigd door artikel 6, lid 1 of lid 2, van richtlijn 2000/78/EG. § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG noch § 711 ASVG heeft enig effect op het werkgelegenheidsbeleid, de arbeidsmarkt of beroepsopleidingen.
- 27 Nationale bepalingen die in strijd zijn met Unierecht moeten ook tussen twee of meer particuliere contractpartijen buiten toepassing worden gelaten [zie arresten van het Hof van 19 januari 2010, ██████████ C-555/07, (EU:C:2010:21), en 22 november 2005, Mangold, C-144/04 (EU:C:2005:709)].
- 28 § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG en § 711 ASVG kunnen schending van volgende grondrechten van het Handvest opleveren:
- Artikel 17 van het Handvest – Het recht op eigendom: De genoemde wetten onteigenen zonder reden en zonder schadeloosstelling. De schuldenaar in een overeenkomst over een bedrijfspensioen in de vorm van een directe prestatietoezegging is volgens § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG verplicht om een geldbedrag in te houden waarop de schuldeiser in deze overeenkomst contractueel recht heeft en mag dit bedrag naar eigen goeddunken gebruiken. § 711 ASVG verbiedt de schuldenaar in een pensioenovereenkomst om de waarde van een pensioen conform de overeenkomst aan te passen. Aan de getroffen gepensioneerden worden door de Bund (federale staat) of de deelstaten geen schadeloosstellingen voor deze onteigeningen uitbetaald. Bovenop de onteigening van verzoeker komt nog dat het eigendomsgrondrecht van EVN AG door deze bepalingen wordt geschonden doordat haar contractuele vrijheid wordt aangetast.
 - Artikel 20 e.v. van het Handvest – Discriminatieverbod: De genoemde Oostenrijkse wetten schenden de in Titel III van het Handvest neergelegde discriminatieverboden. De beschreven verschillen in behandeling zijn noch door een openbaar belang noch objectief gerechtvaardigd of passend. Zij komen enkel

de schuldenaar in een pensioenovereenkomst ten goede, in dit geval EVN AG – een economisch succesvolle beursgenoteerde NV in de energie- en milieusector.

- Art. 47 van het Handvest – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte: § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG noch § 711 ASVG voorziet in een doeltreffende voorziening in rechte waarmee rechtstreeks kan worden opgekomen tegen de ingehouden delen van een contractueel overeengekomen bedrijfspensioen. De onteigening geschiedt direct bij wet en zonder enige concrete rechtshandeling waartegen kan worden opgekomen. Het is alleen mogelijk om een civielrechtelijke vordering tegen de contractant in het kader van de bedrijfspensioenovereenkomst in te stellen.

29 De vraag of § 24a NÖ Landes- und GemeindebezügeG en § 711 ASVG wegens strijdigheid met het Unierecht buiten toepassing moeten worden gelaten, is beslissend voor het verdere verloop van de procedure en dient vooraf te worden beantwoord.